

Onvrijwillige zorg

Nee, tenzij...

**En altijd
vanuit
het hart!**

Wet zorg en dwang

Alle informatie voor
vertegenwoordigers
van cliënten

De Vijverhof

**In deze folder
geven we uitleg
over de Wet zorg en
dwang, ook wel Wzd genoemd.
We vertellen wat deze wet
voor u als vertegenwoordiger
van uw naaste betekent. Deze
wet gaat over onvrijwillige
zorg voor mensen met een
psychogeriatrische aandoening
- zoals dementie - of een
verstandelijke beperking.**

Deze folder is speciaal geschreven voor vertegenwoordigers van mensen die met onvrijwillige zorg te maken kunnen krijgen. Er zijn ook folders beschikbaar voor familieleden en cliënten. U vindt deze folders via onze website: www.hsbdevijverhof.nl/wzd

De Wet zorg en dwang gaat over onvrijwillige zorg. Onder onvrijwillige zorg verstaat de wet zorg waarmee de cliënt of zijn vertegenwoordiger niet instemt en zorg waarmee de vertegenwoordiger instemt maar waartegen de cliënt zich verzet.

De Wet zorg en dwang vraagt dat iedere cliënt een vertegenwoordiger heeft die de beslissingen neemt over thema's waarvoor de cliënt wilsonbekwaam is. Wilsonbekwaam wil zeggen dat de cliënt geen beslissing kan nemen of de gevolgen van zijn beslissing niet kan overzien.

Onvrijwillige zorg kan alleen als uiterste middel worden overwogen indien het noodzakelijk is om 'ernstig nadeel' te voorkomen. De Wet zorg en dwang omschrijft ernstig nadeel als 'het bestaan van of groot risico hier op'.

Denk hierbij aan:

- levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, ernstig verstoorde ontwikkeling van de cliënt of een ander
- bedreiging van de veiligheid van de cliënt, al dan niet doordat hij onder invloed van een ander raakt
- de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept
- de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

**Is het een
ernstig
nadeel?**

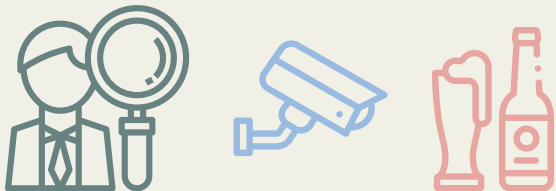
**Dan mag je
ingrijpen.**

Wie is de vertegenwoordiger?

Wettelijk is vastgelegd wie vertegenwoordiger van een wilsonbekwame cliënt kan zijn:

- ✓ een curator of mentor = benoemd door de rechter
- ✓ een schriftelijk gemachtigde = benoemd door de wilsbekwame cliënt zelf (in een schriftelijke verklaring)
- ✓ de (wilsbekwame) echtgenoot, de geregistreerde partner of andere levensgezel van de cliënt = niet benoemd, vrijwillig
- ✓ een ouder, kind, broer, zus, grootouder of kleinkind = niet benoemd, vrijwillig.

Bij beslissingen over zorg, ondersteuning en/of behandeling kijkt de zorgverlener eerst of er een mentor of curator is. Dan of er een schriftelijke gemachtigde is. Als deze er niet is of de gemachtigde wil de rol van vertegenwoordiger niet op zich nemen, dan kan de partner de vertegenwoordiger zijn. Is deze er niet of kan/wil hij geen beslissing nemen, dan kan een van de genoemde familieleden als vertegenwoordiger optreden.

Wilsonbekwaam

De Wet zorg en dwang regelt wanneer onvrijwillige zorg kan worden toegepast als de cliënt niet instemt met de zorg. Een cliënt is wilsbekwaam, tenzij ter zake is vastgesteld dat hij dat niet is. De Wet zorg en dwang bepaalt dat 'een daartoe deskundige, niet zijnde de bij de zorg betrokken arts', beoordeelt of een cliënt wilsonbekwaam is. Deze deskundige moet dit ook bespreken met de vertegenwoordiger van de cliënt.

Worden de deskundige en de vertegenwoordiger het niet eens over de vraag of de cliënt wilsonbekwaam is, dan beoordeelt de bij de zorg betrokken arts of de cliënt ter zake van zijn zorg wilsonbekwaam is.

In het dossier van de cliënt wordt vastgelegd voor welke onderwerpen de cliënt wilsonbekwaam is.

Als de cliënt of zijn vertegenwoordiger het niet eens is met de uitkomst van de beoordeling van de wilsbekwaamheid, kan hij de hulp inroepen van een cliëntenvertrouwenspersoon Wzd. Hij kan hierover een klacht indienen bij de speciale Wzd-klachtencommissie, eventueel met ondersteuning van de cliëntenvertrouwenspersoon.

Recht op inzage in medische informatie

Een vertegenwoordiger heeft in principe recht op informatie en inzage in of een kopie van dat deel van het dossier dat gaat over die onderwerpen waarop de cliënt wilsonbekwaam is. De vertegenwoordiger krijgt alleen de informatie die nodig is om beslissingen over de desbetreffende zorg te nemen. De wilsbekwame cliënt vanaf 16 jaar moet toestemming geven alvorens de zorgverlener informatie over de cliënt kan verstrekken.

Wanneer moet de vertegenwoordiger toestemming geven?

Een zorgverlener die (onvrijwillige) zorg biedt aan een ter zake wilsonbekwame cliënt, moet toestemming vragen aan de vertegenwoordiger. De vertegenwoordiger moet de cliënt zo veel mogelijk betrekken bij de beslissing. Ook de zorgverlener moet altijd proberen te overleggen met de cliënt en op een voor hem begrijpelijke wijze informatie verstrekken.

Vertegenwoordigers hebben ook recht om op een volledige en begrijpelijke wijze geïnformeerd te worden over de zorg en de hierop betrekking hebbende keuzes, ook op het gebied van onvrijwillige zorg. In de praktijk is de eerstverantwoordelijk verzorgende het dagelijks aanspreekpunt voor familie.

Het is belangrijk dat vertegenwoordigers geïnformeerd worden over:

- de aanleiding voor de toepassing van onvrijwillige zorg - welk gevaar of risico loopt de cliënt zonder toepassing van de onvrijwillige zorg?

- de voor- en nadelen van de toepassing van onvrijwillige zorg
- mogelijke alternatieven en de voor- en nadelen van deze alternatieven
- de rechten van de vertegenwoordiger om zorgafspraken niet te accepteren. De vertegenwoordiger kan hiervoor ook de cliëntenvertrouwenspersoon inschakelen. De Vijverhof beslist uiteindelijk of onvrijwillige zorg wel of niet wordt toegepast.

Wanneer geen overeenstemming over de zorg wordt bereikt, moet volgens de Wzd een stappenplan gevolgd worden.

De vertegenwoordiger heeft een andere mening dan de cliënt

Het kan voorkomen dat de cliënt bepaalde zorg wel wil, terwijl de vertegenwoordiger dat niet wil. De wilsbekwame cliënt beslist, ook als zijn vertegenwoordiger een andere mening heeft.

Het is wel belangrijk om daar goed met elkaar over te praten. Wat vindt de cliënt? Wat vindt de vertegenwoordiger en wat vindt de zorgmedewerker? Vaak kom je samen tot goede oplossingen, maar soms lukt dat niet. Als de cliënt weet waar hij over besluit en tot een andere beslissing komt dan zijn vertegenwoordiger of de zorgmedewerker, kan dat.

Voor de ter zake wilsonbekwame cliënt treedt de vertegenwoordiger op. Als er sprake is van

Samen op zoek naar de beste manier.

Dat werkt het best.

(dreigend) ernstig nadeel, zal deze onvrijwillige zorg toch gegeven kunnen worden (na het zorgvuldig doorlopen van het stappenplan). Ook al is de cliënt noch de vertegenwoordiger het er mee eens. Via het stappenplan wordt altijd geprobeerd om minder ingrijpende alternatieven in te zetten.

Stappenplan

De Wet zorg en dwang heeft als uitgangspunt dat de cliënt alleen vrijwillige zorg krijgt. Onvrijwillige zorg is altijd het laatste middel en komt slechts dan aan de orde wanneer minder ingrijpende middelen onvoldoende uitkomst bieden.

Wanneer er door betrokkenen geen overeenstemming wordt bereikt over de in het zorgplan opgenomen onvrijwillige zorg, dan moet De Vijverhof het stappenplan uit de Wet zorg en dwang doorlopen.

De cliënt en de vertegenwoordiger worden nauw betrokken bij het doorlopen van alle stappen in het stappenplan. Zij mogen bij ieder overleg aanwezig zijn. Ook kunnen zij ondersteuning vragen van de cliëntenvertrouwenspersoon bij die overleggen.

Het stappenplan houdt in:

- 1 De zorgverantwoordelijke overlegt met minstens één andere deskundige van een andere discipline of er andere mogelijkheden zijn voor vrijwillige zorg.
- 2 Als blijkt dat er geen andere mogelijkheden zijn voor vrijwillige zorg, dan komen er uitgebreidere overleggen met meer verschillende deskundigen. Hier zit ook een deskundige van buiten De Vijverhof bij.
- 3 Als het echt niet anders kan, komt in het zorgplan te staan dat onvrijwillige zorg noodzakelijk is. Dan moet eerst een Wzd-functionaris toestemming geven voor de onvrijwillige zorg.

Het stappenplan moet altijd worden gevolgd als er sprake is van een wilsonbekwame cliënt (niet kunnen overzien van de gevolgen van de beslissing) en ook in geval er geen verzet is, bij de volgende situaties:

- medicatie die het gedrag of de vrijheid van de cliënt beïnvloedt en niet volgens professionele richtlijnen wordt voorgeschreven. Bijvoorbeeld het slikken van medicijnen voor gedrag, die eigenlijk ergens anders voor bedoeld zijn,
- beperking van de bewegingsvrijheid,
- insluiting.

Wet zorg en dwang

Vragen of klachten

De wet heeft geregeld dat er altijd een cliëntenvertrouwenspersoon moet zijn waar u, als vertegenwoordiger, naartoe kunt voor hulp. U heeft recht op ondersteuning bij vragen en klachten over onvrijwillige zorg. De cliëntenvertrouwenspersoon biedt die ondersteuning.

Voor De Vijverhof zijn één of meer cliëntenvertrouwenspersonen beschikbaar. De cliëntenvertrouwenspersoon is niet in dienst bij De Vijverhof, maar werkt onafhankelijk en is er speciaal voor de cliënt of vertegenwoordiger. De zorgverlener vertelt wie de cliëntenvertrouwenspersoon is en hoe u een afspraak kunt maken. Dit staat ook vermeld op de website van De Vijverhof.

De cliëntenvertrouwenspersoon heeft tot taak de cliënt of de vertegenwoordiger te adviseren

en bijstand te verlenen in aangelegenheden die samenhangen met het verlenen van onvrijwillige zorg aan de cliënt, met zijn opname of verblijf in De Vijverhof of met het doorlopen van een klachtenprocedure. Dit indien een cliënt of vertegenwoordiger hier om verzoekt.

Alles wat met de cliëntenvertrouwenspersoon wordt besproken, is vertrouwelijk en valt onder een geheimhoudingsplicht. Wanneer de cliënt of zijn vertegenwoordiger geen uitdrukkelijke toestemming verleent, mag de cliëntenvertrouwenspersoon geen informatie delen of bespreken met derden.

De Wet zorg en dwang binnen De Vijverhof

Het doel van de nieuwe wet is onvrijwillige zorg bij mensen met dementie zo veel mogelijk voorkomen. Vrij waar het kan. Zorg waar het moet en altijd persoonsgericht.

Heeft u nog vragen?

Neem contact op met de cliëntenvertrouwenspersoon die werkzaam is voor De Vijverhof.

Ook kunt u meer informatie vinden op:
www.hsbdevijverhof.nl/wzd

In deze brochure is inhoud gebruikt die komt vanuit het ministerie van VWS.

De Vijverhof

Woonzorgcentrum
De Vijverhof
Reigerlaan 251, 2903 LJ
Capelle aan den IJssel

Telefoon:
010 - 450 37 55

www.hsbdevijverhof.nl